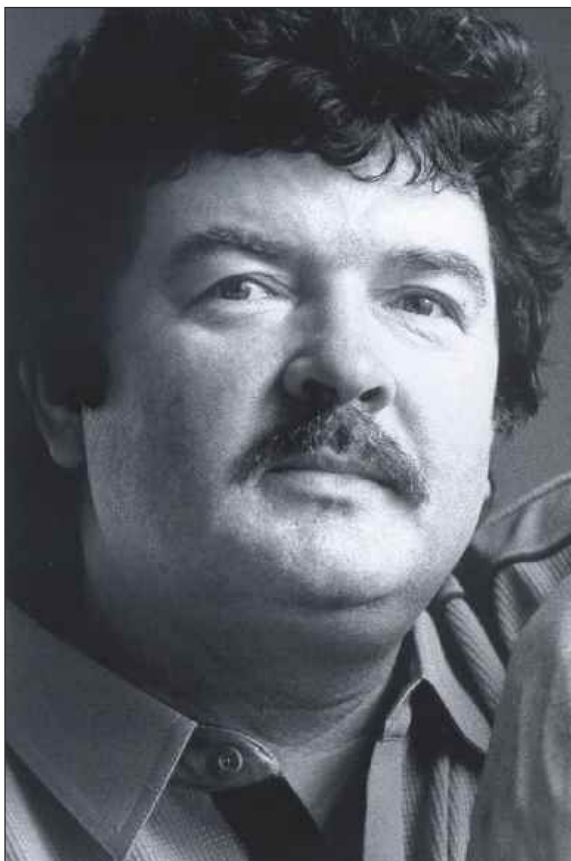

Janez Lotrič – svetovno znani tenorist

Tadeja Šuštar
Jaka Benedičič

*"Če povem čisto po resnici,
sploh ne vem,
koliko sem pravzaprav star.
Ko sem se rodil, mi je mami
točno povedala letnico
pa datum in uro, a ne vem,
kdo bi si kot dojenček lahko
vse to zapomnil. Jaz si nisem,
morate pa upoštevati,
da umetniki na splošno,
še posebno pa tenoristi, radi
malo lažemo oziroma govorimo
"čisto" resnico ..."*

Je eden najbolj znanih slovenskih umetnikov, nastopal pa je na večini svetovno priznanih odrov in s svojimi predstavami požel val navdušenja. Svetovno znani tenorist, ki svoj duševni mir išče v stiku z naravo, si je utrgal nekaj uric svojega dragocenega časa za pogovor z nami.

Zadnje čase ste tako zaposleni, da smo vas komaj ujeli. Kje povsod ste se mudili v zadnji sezoni?

Sezono 2003/2004 sem začel v avgustu v Santiagu v Čilu z vlogo Kalafa v Puccinijevi operi Turandot. Nadaljeval sem oktobra z Verdijevo opero Siciljanske večernice v eni najbolj akustičnih koncertnih dvoran na svetu, v atenskem Megaronu. Po besedah kritikov smo izvedli najboljšo predstavo zadnjih desetletij v Grčiji.

V novembru in decembru sem v tokijskem New National Opera Theater odpel šest predstav evforično sprejete produkcije Offenbachove opere Hoffmannove pripovedke s francoskim režiserjem in japonskim dirigentom. Gostje iz Evrope in Amerike smo peli v treh glavnih vlogah, vse ostale pa so prevzeli Japonci. Predstava je bila prirejena za japonski okus – ustvarili smo fantastičen spektakel kostumov, scene in svetlobnih efektov, nekaj dolgih solističnih prizorov pa smo skrajšali.

Vprašanje je namreč, ali bi Japonci imeli potrpljenje poslušati celo, dolgo pripoved ljubezenskih zgodb vedno znova nesrečno zaljubljenega pesnika Hoffmanna, ki je meni pravzaprav pisan na kožo. Ljudje s poetično dušo smo namreč vedno znova zaljubljeni. Iščemo idealno deklico, pa naj bo to lutka, umetnica, kurtizana. Ideal naj bi bil nekaj ravno vmes – in to je skupno Hoffmannovemu in mojemu življenju.

Med opernimi predstavami sem japonskim

oboževalcem, ki se zbirajo okrog gospe Ayako Kurihara, poklonil koncert popularnih opernih arij. Gospa Ayako ureja mojo domačo stran na japonski internetni mreži (<http://janezlotric.tripod.co.jp>). Jaz japonsčine sicer ne znam brati, a ji zaupam, da verodostojno prebesedi vsebino moje angleške strani (<http://www.janez-lotric.com>) v japonsščino.

In kako so vas na Japonskem sprejeli?

Tam sem bil že trikrat. Prvič sem bil kot gost z dunajsko državno opero v Yokohami, kjer smo pod vodstvom G. Sinoppolia izvedli Ariadno iz Naxosa Richarda Straussa z najslavnejšimi primadonami našega časa – Cheryl Studer, Agnes Baltsa, Edita Gruberova. Po predstavah so nas vedno obkrožili navdušeni ljubitelji opere, stari znanci, redni obiskovalci opernih hiš na Dunaju, v Parizu, Berlinu, Hamburgu.

Medtem ko sem pel Hoffmannove pripovedke v Tokiu, sem na opernem oddelku največje prodajalne plošč imel svoj kot. Ponujali so tri moje zgoščenke, ki jih je izdala založba Naxos, in celo zgoščenko ljubljanske koncertne izvedbe Trubadurja. Našel sem si čas in ponosen podpisoval zgoščenke in fotografije.

Ali potem v vsaki državi, kjer nastopate, stopite v stik z občinstvom, se celo naučite njihovega jezika?

Po japonsko se znam zahvaliti, pozdraviti in ob posebnih priložnostih pokoketirati. V deželah, kjer govorijo špansko in francosko, se ne trudim preveč, ampak si veliko rajši pomagam z angleščino in italijanščino. Čeprav se je nikoli nisem učil, zadnje čase najraje uporabljam nemščino. Priznam pa, da znam samo par besed finščine in grščine. Na gostovanjih po slovanskih deželah se zelo dobro sporazumevam v ruščini, ki sem se je štiri leta učil na škofjeloški gimnaziji. Pravzaprav se sporazumevanje sprevrže v neke vrste slovenski esperanto, ki ga razumejo Slovaki, Čehi, Poljaki, Bolgari... Hrvaščina mi je pa skoraj drugi osnovni jezik, saj pojem vsaj pet ali šest oper v neoporečni hrvaški izreki.

Kaj pa stik z občinstvom?

Najlaže se vklopiš, če imaš okoli sebe simpatične ljudi. Na primer v Čilu. Država tam na opero ne da veliko, a takega navdušenja in ovacij na predstavah nisem doživel niti v Italiji. Mnogi si tam kart sploh ne morejo kupiti in so zato prišli na brezplačno generalko. Vzdušje je bilo tako prisrčno in hvaležno, da smo solisti dali od sebe skoraj več kot na premieri. Kadar se fluid med publiko in odrom vzpostavi na tak pozitiven način, uživamo vsi.

Pa doživite to tudi v Sloveniji?

V Sloveniji se to zgodi v krajih, kjer me poznajo – v Železnikih, na Ptuju. V slovenskih opernih hišah, kjer po mojem mnenju premalo nastopam, je vzdušje bolj ali manj zadržano. Obstajajo pa seveda izjeme, recimo koncerti za menedžerje, za Zavarovalnico Triglav, koncerti s Policijskim orkestrom. Ob teh prilikah, običajno v novoletnem času, imamo publiko, ki sicer celo leto nima časa za obisk resnega koncerta. Potrudimo se ponuditi program, ki se dotakne še tako administrativno ohlajenih duš, in navdušenje se prebudi celo v Ljubljani.

Se potem radi vračate domov?

Seveda, saj me veže družina, prijatelji, gozdovi, gore, studenci, ptice, gobe, ribe, vse, kar imamo v tej naši preljubi, čudoviti deželi. Naporov in tempa kariere, ki je za mano, ne bi zdržal, če si ne bi vedno znova napolnil duše doma. Še posebno, kadar moj avto zavije v prelepo Selško dolino, ga skoraj lahko spustim z vajeti. Ne, ne, ne norim po dolini, ampak vozim počasi, uživam in v resnici mi zapoje duša, ko z Bukovškega polja uzrem Ratitovec.

Fajglnovi otroci.

Domači kraji vas seveda spomnijo tudi na otroštvo. Vas je že takrat usmerjalo na glasbeno pot ali pa mogoče drugam?

Skoraj vse me je usmerjalo na oder. Bil sem ministrant ravno v obdobju koncila, ko se je maša v slovenskem jeziku šele pričnjal, in sem vse molitvice znal še v latinščini. Nenadoma pa sem od vseh ministrantov postal najbolj uporaben za branje in petje spevov v slovenščini na ambonu. Občutek je bil tak, kot da bi stal na odru pred publiko v ministrantskem kostumu.

Ko sem zaključil kariero ministranta, so me zvabili na kor, kjer sem jaz, zelenec z nekim pevskim talentom, srečal Franceta Čufarja in Toneta Potočnika, dva prekaljena glasbenika. Postali smo neločljivi prijatelji.

Domačini pravijo, da ste bili kot sveta trojica.

Trojica že, sveta pa prav gotovo ne. Naj je bil sneg, dež ali sredi noči, smo si rekli: "Nad svetniki vedno sonce sije," in smo šli s podoknicami po dolini od kamrice do kamrice. Tega pa svetniki ravno ne počnejo.

France, Janez, Tone.

Ministrantski čas je bil predvsem čas vaše osnovne šole in v tistem času ste veljali za dobrega športnika, dobrega sošolca in dobrega učenca. Kakšni so ti spomini, predvsem športni? Le redko kdo o vas, tenoristu, ve, da ste bili dober športnik.

S športom sem se bolj intenzivno žal začel dokaj pozno ukvarjati, prišel pa sem v najboljše roke. Alplesovo smučarsko ekipo je takrat treniral Aleš

Gartner. Čeprav sem bil brez tehničnega smučarskega znanja, so bile moje fizične sposobnosti odlične in sem na suhih treningih postavljaj celotno normative. V družbi izvrstnih smučarjev sem zelo hitro napredoval.

V istem času sem začel igrati tudi roket, in če se smem pohvaliti, sploh nisem bil slab roketni vratar. Napadalci s krila, ki so me ciljali v glavo, so že kar obupavali, ker nisem počepnil. Bil sem tudi kar dober krožni napadalec, saj se zlepa nisem ustrašil komolcev. V gimnazijski športni dvorani v Škofji Loki sem treniral celo judo, a sem si žal kmalu nalomil ključnico.

Pri enaindvajsetih letih sem nespametno neogret na smučarskem treningu na Soriški planini staknil poškodbo in s športom sem moral prenehati.

Kakor sreča v nesreči pa se tu začenja moja profesionalna pevka kariera.

Pred tem razen na koru niste nič peli?

Že v tretjem razredu sem ob spremljavi Jožeta Cudermana nastopal kot solist. Jože Cuderman je bil takrat glasbeni motivator osnovne šole v Železnikih. Ob njegovi harmoniki je igral kar cel orkester enostavnejših instrumentov, peli pa smo znameniti Tres Chicos – Kopčavarjeva Polona, Blaznikov Franci in Fajgelnov Janez. Celotno leto smo nastopali v okviru šole, v kulturnem domu in gostovali po okoliških krajih. Jedro našega programa so poleg raznih popevk, slovenskih narodnih in narodnozabavnih pesmi predstavljale popularne "mehikanske" pesmi.

Tres Chicos.

Kako ste prišli do teh mehiških melodij?

Našel jih je Cuderman, jih malce priredil – refren je bil običajno v sočni onomatopoeični španščini, ostalo v slovenščini – peli pa smo jih res z užitkom in z njimi vedno navdušili.

Kako se je pa nadaljevalo vaše glasbeno izobraževanje in prijateljevanje s Francetom in Tonetom?

Tone ima na Jamniku sorodnike, ki imajo gozdarsko bajto v Gregorjencu sredi Jelovice, kakih dvajset minut od Mošenjske planine. Tja smo hodili več poletij zaporedoma. Običajno smo le ob sobotah zvečer ali šele v nedeljo zjutraj pred prvo mašo kot gozdni možje, neobriti in od bajtarskega dima osmojeni, prišli v dolino, se umili in obrili in opravili svojo nedeljsko dolžnost na koru v Železnikih. Med tednom smo živeli v bajti, kuhali čaj, s "puto", oz. zaprtim škafom, na hrbtu smo hodili po vodo na Mošenjsko planino. Tam, sredi Jelovice, sem se naučil osnov glasbene teorije.

Jelovica je predstavljala prelomnico na vaši glasbeni poti.

Skoraj vsak večer smo hodili praktično koncertirat na Vodiško planino, kjer so bile na počitnicah razne stare in "mlade" partizanke (se odkašlja) ter dirigent Danilo Švara, ki je bil vedno pripravljen zabavati celo družino. V njegovi družbi smo bili pod najboljšim glasbenim vodstvom.

Vzdušje je bilo še posebno prešerno okrog sv. Ane, saj veste, koliko je Anč v Sloveniji. In takrat smo peli in peli, maestro Švara je našemu bogatemu repertoarju narodnih pesmi kot za šalo dodal še nekaj za nas čisto novih. Med pogovori sem mu zaupal skrito željo, da bi rad postal operni pevec. Dogovorila sva se, da napraviva poseben preizkus.

V prazni lovski sobi mi je dal v roke svež robček in dejal: "Primi se z robčkom za jezik, da te ne bo motil, in bova pela. Če boš kljub temu spravil iz sebe glas, bo nekaj iz tebe." To, kar sem spravil iz svojega grla, ni bilo ničemur podobno, a maestro je bil

zadovoljen. O takem ali podobnem preizkusu nisem ne prej ne kasneje nikoli slišal.

Kot operni dirigent je seveda gospod Švara osebno poznal mnogo tenoristov, njihovih pevskih problemov in anekdot. Vedel je, kako trda je pot do tega, da se ti glas res "odpre". Kot zborovski pevec nisem bil nikoli preveč srečen, ne kot prvi tenor med prijatelji na koru ne kasneje v oktetu Gallus. Vedel sem, da imam glasu dovolj za operno petje. Kadar sem slišal peti Maria Lanco, sem ga skušal posnemati, vzdržal sem deset, petnajst sekund, več pa ni šlo. A prepričanje, da imam glas, je bilo v meni vedno močnejše. Treba je bilo samo odkriti pravo tehniko. Ta "samo" pa je trajal celo desetletje.

In kaj ste počeli to desetletje?

V tolminski kasarni sta vojaški rok skupaj služila mladi dirigent Uroš Lajovic in moj prijatelj France Čufar. Po končanem služenju je Uroš Lajovic postal dirigent na novo ustanovljenega ljubljanskega filharmoničnega zbora in France je bil eden od maloštevilnih tenorjev. Prav v tem času me je pestila poškodba hrbta, moral sem zapustiti športno fakulteto in mrzlično sem razmišljal, kaj mi je storiti.

Kot nalašč mi je prišlo Francetovo povabilo na avdicijo v Filharmonijo. Prišla sva na vajo, na kateri je moški del zbora prvič vadil Gallusov motet *Ecce quomodo moridur Iustus*. Izkazalo se je, da sem edini prvi tenor, in čeprav moteta nisem poznal, mi je kar dobro šlo. Po vaji je pristopil navdušeni Lajovic in mi povedal, da sem uspešno opravil avdicijo. Takoj me je tudi priporočil pevski pedagoginji Jelki Strgarjevi, ki mi je dala prve napotke o pravilnem pevskem dihanju.

Po nekaj mesecih petja v Filharmoniji me je na avdicijo povabil oktet Gallus, pri katerem sem ostal naslednjih šest let. Petje prvega tenorja v oktetu je prava muka. Kdor ni poizkusil, bo to mojo trditev težko razumel. Mnogi baritoni in basi po številnih slovenskih oktetih se tudi ne bodo strinjali z menoj. Jaz pa sem prepričan, da noben tenorist – s še tako odlično tehniko – ne zmore dolgotrajnega petja v

prehodni legi v pianu in pianissimu s hkratnim prilagajanjem kolegu, prvemu tenorju s čisto drugačno barvo glasu. V mnogih polemikah sem v dokaz ponudil primer dalmatinskih klap, v katerih prvi tenor vedno poje samo en pevec. Njegovim sposobnostim se prilagajajo in ga podpirajo z gosto moško barvo vsi nižji glasovi.

Kakor koli, s petjem v oktetu Gallus je bil moj glas sicer močno obremenjen, sem si pa pridobil finančno neodvisnost. S prisluženim denarjem sem si plačeval zasebne ure solo petja, predvsem pri pedagoginji Kseniji Vidali. Izredno naporno je bilo peti vsak večer na vaji pri oktetu ali pa celovečerni koncert, naslednji dopoldan pa od oktetovskega petja stisnjen in utrujen glas usmerjati v operni pevski nastavek. Že na samem začetku mi je gospa Ksenija dejala: "Fant, če bom jaz iz tebe naredila opernega pevca, si bom zaslužila medaljo."

Po šestih letih študija pri Vidalovi sem se odločil nadaljevati študij solo petja na akademiji za glasbo v Ljubljani, v razredu profesorice Ondine Otte - Klasinc. Pred to odločitvijo smo se o vseh argumentih pogovorili vsi trije. Obe na mnogih svetovnih odrih preizkušeni pedagoginji, "Triestini", sta si v prijateljskem pogovoru izmenjali mnenji o mojih pevskih sposobnostih. Skupaj smo se tudi odločili, da se poslovim od okteta. Ob tej priliki sem Kseniji simbolično podaril zaslužen medaljo iz dražgoškega kruhka. Dandanašnji bi v množici pevskih pedagogov, teoretikov brez prakse, verjetno zelo težko našli dva, ki bi se tako nesebično poglobila v usodo bodočega opernega pevca, kakor sta to storili moji dve pevski mami. Še vedno ju vsako leto pokličem in se pogovorimo o pevskotehničnih in repertuarnih dilemah, pa tudi o privatnem življenju.

Kakšno pa je bilo slovo od okteta Gallus?

Po šestih letih sem k sreči in na žalost moral iti na služenje vojaškega roka. Takrat sem brez slabe vesti oktetu rekel "adijo", ne "nasvidenje", in dodal, da se po odsluženem roku ne bom vrnil k njim, da bom poizkusil uspeti v operni karieri. Nejeverno in z

obžalovanjem so me gledali, saj niso mogli verjeti, da bi z mojim lahkim tenorčkom lahko kdaj preglasil orkester, jaz pa sem vedel, da so se stvari pričele obračati v pravo smer.

Med služenjem vojaškega roka sem vadil v kasarni. Ker sem vodil evidenco čete, sem imel svojo sobo, kjer sem vsak dan pel. Slišalo se je po celi kasarni, a se nihče ni pritoževal. Vodil sem tudi kasarniški zbor, s katerim smo celo gostovali po drugih kasarnah. Fantje, ki so sicer imeli posluh, a v življenju niso nikoli peli, so ob moji pomoči zapeli tako sproščeno, da je zagrmelo skoraj kot pravi operni zbor. Teh kratkih devet mesecev služenja vojaškega roka sem izredno koristno uporabil za iskanje opernega pevskega nastavka.

Po vrnitvi iz armije sem se začel intenzivno pripravljati na avdicije. Najprej sem bil za eno leto sprejet v ljubljansko opero. Naslednjih šest let sem prebil v operi v Mariboru, nato pa sem se odločil za status svobodnega umetnika. Tako sem bil še bolj motiviran. Moraš se spoprijeti s konkurenco, biti vedno dobro pripravljen, in če se le da, nikoli bolan.

Baje sta vas glasbeno teorijo učila Tone in France kar med hojo iz Škofje Loke proti Železnikom.

Ja, ker sem malce zaostajal za njima, sta me izpraševala, tako da sem hitro ugotovil, kaj vem in česa ne vem. Kamor koli smo potovali, pa naj je bilo sredi noči, najje trajalo tri, štiri ali pa šest ur.

Izpod Storžiča, na primer, iti peš v Selško dolino ni tako malo, kakor tudi ne iz Železnikov v Kamno Gorico. Taki nočni pohodi so bili polni mladostno nemirnih razmišljanj o smislu življenja, ustvarjanju, kreativnosti, pozitivnokritičnih razmišljanj o veri in poleg glasbe o najlepšem, kar krasi ta naš prelepi svet, o svetu deklet. Na tem čudovitem, a delikatnem področju so se zlasti med nama s Tonetom včasih kar nevarno kresale iskre, saj imava neverjetno podoben estetski čut.

Baje da ste nekoč naredili zanimiv izlet na Triglav.

Res je. Ampak to ni bil le izlet, Triglav je bil prava avantura. Pozno popoldne smo iz Kota šli proti Staničevi koči. Znočilo se je, zašli smo in okrog treh zjutraj pritavali do koč. Naivno srečni smo zapeli mašni spev *Odprite mi vrata pravičnosti*, da vstopim in hvalim Gospoda. Kar nekajkrat smo ga ponovili, a ni se nam odprlo. Ko se je po dolgem čakanju zdanilo in je oskrbnik prišel pred koč, nam je zatrdil, da je sicer slišal nekakšno petje sredi noči, ampak je bil prepričan, da nekdo posluša radio. Od koč smo se odpravili proti Kredarici, tam se je pa začelo zares. France si je vzel izredni dopust. Repertoarja domačih in umetnih pesmi nam ni zmanjkalo, program smo popestrili še z igranjem na blok flavte in ustne harmonike.

V tistih časih so moje glasilke v falsetu zmogle še ekstremne sopranske višine in pel sem Violeto, Gildo in celo Kraljico noči. Družba v planinski koči je "častila" in "častila", tako da umetniškimi užitkom ni bilo ne konca ne kraja. Nam se seveda ni nikamor mudilo in uživali smo cele tri dni.

Z Francetom sta baje nekoč sama posnela štiriglasno petje.

Ja, seveda, sicer sva rabila dva magnetofona in potem presnemavala in dosnemavala, čarala na vse mogoče načine. S Francetom sva v začetku skupaj študirala solo petje, dokler ni France odkril svojega izrednega talenta igranja na najrazličnejše instrumente. Mene je pevška pot vodila v tujino, on pa se razdaja po bližnji in daljni domovini. Če pa se le ponudi prilika, z največjim veseljem poišče

Toneta in ostale prijatelje: Karbuskarjevega Joža, Kendovega Jureta in dostikrat se nam iz mlajše generacije pridruži Mesarjev Franci, v zadnjem času pa tudi zelo nadarjeni drugi tenorist najnovejše zasedbe Slovenskega okteta, Janez Triler, in zapojemo spet kakšno podoknico.

Vrnimo se na profesionalno pot. Kam vas je vodila, potem ko se je že vedelo, da boste operni pevec? Kakšni so spomini na ljubljansko opero?

V Ljubljani sem bil v začetku angažiran kot tenor za manjše vloge, a s tem nisem bil zadovoljen in sem se odločil narediti avdicijo še v mariborski operi. Tam so mi takoj ponudili tako manjše kot velike vloge. Neformalna avdicija se je zgodila v ptujski proštiji cerkvi, kjer za vsak večji praznik orkester pod vodstvom Maksa Feguša igra maše starih mojstrov. Pel sem arijo iz oratorija Mesija. Takratni dirigent in ravnatelj mariborske opere, Boris Švara, je bil zelo zadovoljen in avdicija čez nekaj dni v Mariboru je bila samo še formalnost. Odhod iz "velike" ljubljanske opere v "malo" mariborsko je bil verjetno najboljši korak v moji operni karieri.

V Mariboru sem tako v Traviati pel stransko vlogo Gastona in glavno vlogo Alfreda in v Luciji di Lammermoor stransko vlogo Arturja in glavno vlogo Edgarda. Že v prvih letih sem imel srečo in naštudiral svojega prvega Hoffmanna v slovenščini z enim najboljših slovenskih dirigentov, s Samom Hubadom. Z vsemi svojimi dolgoletnimi izkušnjami si je vzel res veliko časa zame, za kar mu bom hvaležen celo življenje.

Izkušnje iz Maribora so me kasneje s

Hoffmannom v francoskem jeziku spremljale na mnogih svetovnih odrih, od Splita, Ljubljane, Bratislave do Tokia in Pariza. Veliko začetnih režijskih zagat sva v Mariboru reševala z izkušenim stalnim režiserjem Franjom Potočnikom. V Mariboru sem odpel tudi prvega Fausta v režiji priznanega češkega režiserja Františka Prajslerja.

Kakšna pa je vloga opernega režiserja?

Dober režiser bo odkril tvoje dobre in slabe lastnosti. V roke mu je dobro priti s čim več samozavesti. Pomagal ti bo, ti svetoval, zaupala si bosta, našla kompromise v obojestransko zadovoljstvo. Zato poskušam vedno priti že na prvo vajo kar najbolje pripravljen, čim več vedeti o vsebini, o skladatelju in vzrokih nastanka opere. Dostikrat pa se zgodi, da rešujem operne predstave v zadnjem hipu in takrat je časa le za pogovor o osnovnem konceptu ali za ogled video posnetka že utečene predstave. Takrat uživam v svobodi lastne interpretacije.

Slovite ravno po takem reševanju predstav, saj pogosto v predstavo vskočite v zadnjem trenutku.

Res je. Zlepa se namreč ne ustrašim, če me pokličejo kak dan ali pa celo le uro pred prestavo, kar se mi je že zgodilo na Dunaju, v Zürichu, Berlinu, Parizu ... Vloge imam dobro naštudirane, tako da se s svojimi dobrimi živci skoraj ničesar ne ustrašim. Niti neznane režije niti novega dirigenta. Med opernimi pevci kroži stara, preizkušena resnica, da dobrega dirigenta ni potrebno gledati, slabega pa ne smeš.

Ali niste ravno z vskakovanjem v predstave razburili hrvaške javnosti? Leta 2001 ste na Hrvaškem dobili nagrado za najboljšo operno poustvaritev v predstavi Ples v maskah in na podelitvi ste povedali, da ste v vlogo vskočili šele en dan pred prestavo. Nekateri so zaradi tega kritizirali odločitev žirije, saj naj bi si po njihovem mnenju nagrado bolj zaslužil nekdo, ki se je na vlogo pripravljaj dalj časa.

Premiero Plesa v maskah na Reki sem v resnici rešil v zadnjem hipu; režijo in glasbeni koncept smo naredili kar preko telefona. Cela ta avantura pa je bila samo povod za dodelitev. Nagrado sem si prislužil na neštetih uspešnih opernih predstavah in koncertih na Hrvaškem. Ta škandalček ni niti malo ogrozil mojega dobrega imena med ljubitelji opere. Čeprav imam v resnici vedno manj časa in se vedno redkeje vračam na hrvaške odre, na katerih imam še vedno sloves najbolj priljubljenega Slovenca.

Nasploh ste na Hrvaškem precej več ustvarjali kot v Sloveniji?

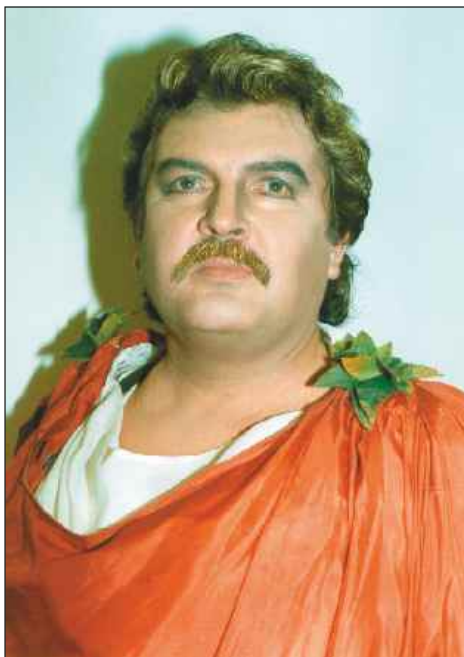
Hrvaška mi je dala veliko več možnosti kot Slovenija, nastopal sem na vseh njihovih koncertnih odrih, festivalih in opernih gledališčih. Predvsem sem ponosen, da nadaljujem tradicijo slovenskih tenorjev, interpretov vloge MiJe-Era iz najpomembnejše hrvaške nacionalne opere, Gotovčeve Ero sonoga svijeta.

Mnogokrat in z velikim umetniškim zadovoljstvom sem interpretiral tudi vloge v operah: Nikola Šubi} Zrinjski, Porin, Sunčanica, Petar Svačić; in z vsem tem delovanjem sem si prislužil tudi najuglednejšo hrvaško nagrado za dosežke na kulturnem področju, medaljo Danice Hrvaške z redom Marka Maruli}a, ki se zelo redko podeljuje tujcem, ter priznanje Vladimir Ruž}ak, ki ga podeljuje Hrvaško narodno gledališče v Zagrebu.

Postali ste tudi član dunajske državne opere.

Dunaj, mesto z velikim umetniškim srcem, sem spoznal, že preden sem se odločil, da se bom prijavil na avdicijo v državno opero. Pel sem nekajkrat prav v mestu, po manjših koncertnih dvoranah, cerkvah, poleg tega pa sem bil par let redni gost v manj kot petdeset kilometrov oddaljeni bratislavski operi.

Zaradi nekakšnega spoštljivega odnosa se na avdicijo za dunajsko državno opero nisem prijavil, dokler me niso dunajski prijatelji, operni poznavalci, pregovorili. Najprej sem bil povabljen na selekcijsko avdicijo v eno od poskusnih dvoran.

Bacchus – Ariadna iz Naxosa.

Ker sem jo uspešno opravil, so me nemudoma povabili na pravo avdicijo na velikem odru in tokrat je bil v dvorani dolgoletni operni agent, zdaj pa njen direktor, Ioan Holender. V svoji veličini in izkušnji odločen, pronicljiv in nedostopen, strah in trepet vzbujajoč gospod je v meni odkril enega najbolj uporabnih tenoristov in me hudomušno prijateljsko že dolga leta kliče kar "Lotrič, mein Sohn" (sin moj).

Takoj po avdiciji me je povabil k sebi v dvorano in me vprašal, če sem jaz tisti tenor, ki je v Salzburgu petintridesetkrat odpel Carmen, od katerih si je eno ogledal tudi sam in se mu je dopadla. Med nadaljnjimi razgovori v pisarni mi je ponudil stalno zaposlitev, veliko manjših vlog in možnost, da bi v primeru bolezni kakega gosta odpel tudi kakšno glavno vlogo. Na to pa nisem pristal, in čeprav je bilo tvegano in bi se mi lahko za vedno zahvalil, sem mu predlagal, da me preizkusi še v živi predstavi in se nato odloči.

Na mojo in, upam si reči, tudi na njegovo srečo se je z idejo strinjal. Ponudil mi je eno najkrajših, a najtežjih vlog operne literature, Bacchusa v Ariadni

iz Naxosa Richarda Straussa, ki naj bi jo odpel ob koncu naslednje sezone. Ponudbo sem z veseljem sprejel, saj mi Bacchus odlično leži. Že čez par mesecev pa je znameniti ruski dramski tenorist Vladimir Atlantov zbolel in odpovedal predstavo Pagliacci. Poklicali so me in brez vaje sem triumfalno debitiral. Čez kak mesec je sledil podoben vskok v operi Turandot in kasneje še Trubadur. Tako sem postal stalni gost dunajske državne opere namesto tenorja za vse potrebe z mesečno plačo, še preden sem odpel dogovorjenega Bacchusa.

Zadnjih šest let sem vse predstave Ariadne na Dunaju in na gostovanjih dunajske državne opere po Evropi in na Japonskem odpel jaz. Na tem znamenitem odru sem do sedaj na okrog sto predstavah odpel dvanajst različnih glavnih vlog v družbi najboljših svetovnih opernih pevcev in dirigentov. Sodelovanje se nadaljuje in ponudili so mi že nove vloge, a ker bi se rad preizkusil še na več svetovnih odrih, ne morem več sprejeti vsega, kar mi ponudijo na Dunaju.

Peli ste tudi v operi Bastille v Parizu. Kakšni so bili občutki?

Peti Hoffmannove pripovedke, eno najpopularnejših francoskih oper v pariški Bastilli, pomeni peti v levjem žrelu, predvsem zaradi poznavalske publike, ki v tej operni hiši celo francosko opero lahko spremlja z nadnapisi v francoščini. Predstava je sijajno uspela, še bolj Arnoldo v Guglielmu Tellu. Moja naslednja vloga v Bastilli bo Bacchus v Ariadni. Lev me torej ni požrl in v Pariz se bom vedno znova z veseljem vračal.

Ali potem na obiskih tujih dežel jeste hotelsko hrano ali se prepuščate užitkom lokalnih specialitet?

Biti gurman, kakor sem jaz, in kakor jaz potovati po svetu je poseben užitek, a tudi nevarnost in napor. Prebavnih motenj si nisem še skoraj nikoli nakopal, nekaj kilogramov preveč pač. Povsod poiščem najoriginalnejšo domačo hrano, vsaj za pokušino,

Arnoldo – Guglielmo Tell.

najbolj zdravo pa se seveda jé v italijanskih restavracijah. Prekaša jih samo še japonska kuhinja, ki je skoraj brez maščob, z veliko rib in presne zelenjave. Z užitkom jem s paličicami, ki te prisilijo jesti počasi in v manjših, bolj zdravih zalogajih.

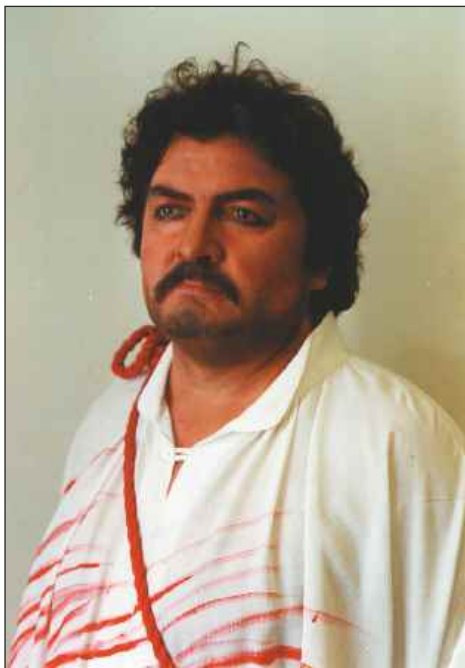
Nikjer na svetu pa ni teletina tako okusna kot "Kod Vuka" v Beogradu, nihče na svetu ne speče tako dobre ocvirkovce kot moja mami, ni je boljše solate od prvega regrata z domačega vrta in ni ga boljšega zdravila od posta, ki si ga lahko z enakim okusom privoščiš kjer koli na svetu.

Kako pa je spijačo?

Mrzlih pijač, kot sta šampanjec in pivo, se res izogibam, rad pa pijem rdeče oz. črno vino, ki je najokusnejše pri šestnajstih stopinjah Celzija. Ni pa je boljše pijače od čiste studenčnice. Prijatelji me poznajo po tem, da popijem požirek vsake studenčnice, ki mi priteče čez pot. Neverjetno, kako različne so energije in okusi vode.

Voda vam je nasploh blizu, v mlajših letih ste tudi veliko lovili ribe.

Priznam, da sem jih z velikim užitkom lovil na roke, a sem jih večino tudi izpustil. Razen morskih, seveda. (smeh)

Emani – Emani.

Je bil potem to bolj športni ribolov?

Ja, to je bil pa res neke vrste športni ribolov. Riba je namreč spretnejša od človeka in ujeti jo na roke je prvinski užitek. Za vsako skalo smo vedeli, kje ima rov, in če sta bila pod skalo dva rova, si to moral dobro vedeti, drugače ti je riba na drugi strani ušla ven. Zgodilo se je tudi, da je bila pod skalo kaka žaba ali belouška.

Radi smo brodili po pritokih, kjer je bilo vode tako malo, da so ribam plavuti gledale iz vode in marsikdo ne bi niti verjel, da tam sploh še živijo. A so bile lepo rejene in zelo zdrave. Bos še zelo rad zabredem po selških grapah, a rib, tudi krščenih, po dolini ne preganjam več. (smeh)

Tone je tudi povedal, da sta se pred kratkim pričela močno zanimati za ptice.

Ljubezen do narave me je vzpodbudila, da sem se pred kakimi tremi, štirimi leti pričel zelo intenzivno zanimati za ptice. Ko jih poslušam in opazujem, se fantastično sprostim. Moj vikend, hiša, ranč, ne vem, kako naj temu rečem, v dolini Završnice je na zelo prijaznem kraju, tik ob gozdu s studencem in

slapom, s pečinami, kjer gnezdijo razne ujede. V grmovju ob studencu je vse polno ptic pevk, pozimi pa sinic, taščic in brglezov. Navdušeno zbiram znamke, ki izidejo v evropskih državah in znamke držav Afrike ter Bližnjega in Daljnega vzhoda, na katerih se pojavljajo iste ptice selivke. Z največjim zanimanjem opazujem orle, sokole, postovke, še posebno pa sove. Nič me ni strah sredi noči oditi v najtemnejši gozd, ne da bi zmotil, ampak da bi od blizu slišal uharico, lesno sovo ali redko kozačo, ki še domuje v gozdovih pod Ratitovcem.

In kako preživljate prosti čas med predstavami daleč od domače dežele?

Če le morem, si utrgam čas, zbežim iz mestnega oklepa in obiščem najbolj prvinske koticke dežele. Najti skušam katedrale narave, jih opazovati, v njih moliti in jih čim manj motiti. Ni nujno, da je to prav daleč, da je le slišati glasbo tišine, v vetru pojočih trav, govorico gozdov, žuborenje potoka ali tihi tok veletoka, objeti drevo ali pa najti stezo, ki vodi v goro.

Iz Santiaga v Čilu sem se povzpел na 3300 metrov visok prelaz v Andih pod vznožje Aconcague, kjer se mi je izpolnila davna želja. Orjaški kondor se je v vsej svoji veličini spreleteval le petdeset metrov nad mojo glavo. Naivno sem legel vznak, da bi ga negiben mogoče privabil. Odjadrал je daleč nad kanjon, jadrал sem z očmi skupaj z njim, dokler ni izginil v sencah pettisočakov. Opit od nepozabnega srečanja sem zasanjal na črni vulkanski skali in si nabral nove ravnotežne energije za preživetje naslednjih dni v mestu. Čez par dni me je taksist odpeljal na obalo Pacifika, kjer sem bil pri plus desetih stopinjah v hladnem vetru ob brezmejno svobodnih galebih edini sprehajalec, bos po neskončni mivkasti obali. Prisluzil sem si nov pozitivni naboj, taksist pa je potrpežljivo čakal in se čudil.

Iz prometno kaotičnih Aten sem zbežal med vsako predstavo. Popolnoma me je prevzelo antično gledališče Epidaurus, fantastični arhitektonsko-akustični dosežek antične civilizacije, ki v epicentru

avditorija protagonista presune z naravno megafonsko vibracijo lastnega glasu. Naslednji oktobrski pobegi iz Aten so vodili na morje. Plaže že čudovito prazne, a morje na osamljenih Pozejdonovih obalah še vedno toplo. Skrajno preredko, a tokrat se mi je pridružila moja življenjska sopotnica in se prepustila mojemu in nebesnemu soncu.

Japonska delovna vnema mi je v mesecu in pol dovolila en sam prost dan. Odpotoval sem na sveti ognjenik Fidži. Do 2300 metrov pripelje cesta, naprej, skozi brezpotje visokogorskega gozda vse do črne lave, pa sem se povzpел z neznanskim užitkom, odkrivajoč neznane, fikusom podobne rastline med pomirjujočimi brezami in življenjski optimizem vzbujajočimi bori. Dotikal sem se jih z največjo spoštljivostjo in skušal nadoknaditi pozitivno energijo za nazaj in za naprej.

Tudi letošnji januar na Finskem mi je polepšala družica Lidija in skupaj sva doživela zasneženo tišino za severnim polarnim krogom skrite Laponske, nepozabno vožnjo z vprego haskijev, noč v igluju in zdravilno delovanje prave finske savne in po savni pozitivno stresni bosí sprehod po kristalno čistem pršiču.

Ob vsakokratni vrnitvi v ljubljeno domačo deželo bogatejši za nove vtise, ki jih, kolikor je le mogoče, skušam prenašati na ženo in vse tri nadebudne odraščajoče otroke. Naše novo zavetišče v dolini Završnice nam omogoča prvinski stik z naravo in uživanje vseh pozitivnih vibracij, ki jih nudi življenje srečne družine.

Janez Lotrič seveda tudi v času, ki je minil od našega intervjuja, ni miroval. Sredi aprila je tako v okviru glasbene prireditve Dunajska pomlad, zopet v skrajni časovni stiski, z izredno težko naslovno vlogo v Dvorakovi veliki operi Dimitrij rešil koncertno izvedbo v najlepši dunajski koncertni dvorani, Wiener Konzerthaus. Konec aprila je ob spremljavi orgel Toneta Potočnika nastopil na dobrodelnem koncertu v organizaciji Rotary kluba z nabirko za Srebrenico v frančiškanski cerkvi v Mariboru, 6. maja pa je v Berlinu nastopil na EU galakonzertu, katerega moto je bil "Širitev je več glasbe". Na koncertu, katerega gosti so bili ministri novih in starih držav članic EU, je kot predstavnik Slovenije dvignil publiko na noge, med nastopom pa je bil priča zelo zanimivemu dogodku – dvominutni stavki orkestra. Prav ti zadnji nastopi so mu pred odhodom v Makedonijo sredi maja pomenili svežo pozitivno motivacijo. V uredništvu Železnih niti mu želimo še mnogo takšnih nastopov!